

DÅRLIGE NORDMENN

Under denne rubrikken fortsetter vi med å offentliggjøre arbeidsplasser og personer som direkte og indirekte går fiendens ærender.

Forholdene ved Foss Jernstøperi er ikke på langt nær bra. Under hele okkupasjonstiden har lederne, disponenten, den daglige ingeniørleder, støperimesteren og hans sønn samt formann B. fortsatt sin førkrigsoppjaging av arbeidstempoet.

Alle metoder blir brukt for å presse arbeiderne til større ytelser med profittbegjær som hoveddrivkraft og med en lakeimentalitet som fortjener den største forakt. At påkjenningen og kravene til arbeidernes helse og lojalitet blir uforholdsmessig stor under slike arbeidsforhold er sjølsagt. Og stemningen har derfor også lenge vært på bristepunktet.

Få øyeblikkelig slutt på de for nordmenn uverdige forhold ved bedriften.

På Kampens Mek. Verksted er direktøren (Hartner) visstnok ikke medlem av nazipartiet, det er han for lur til, men han er av den utiltalende typen som står med et ben i hver leir. Og når det gjelder å tjene penger er ikke noe middel for simpelt. Han oppdaget nokså snart at det vilde bli bruk for visse anleggsmaskiner, og begynte produksjonen av disse til tross for at verkstedet før krigen ikke hadde laget en eneste slik maskin. Ingen er i tvil om for hvem disse maskiner arbeider idag. Hele tiden lar direktøren mer eller mindre fordekte tyske ordres ha fortrinnsrett for annet arbeide. Slik er han overfor landets fiender. Men når det gjelder bedriftens arbeidere, og funksjonærer viser han et annet ansikt. Når det i en vanskelig tid som denne blir rettet den mest beskjedne henvendelse om

å være behjelpelig med innkjøp av mat o.s.v., blir det møtt med vrangvilje og til og med motarbeidet.

Og som mesteren så og hans syenne. Kontorsjefen (Paulshus) assisterer direktøren etter beste evne, og arbeiderne finner ikke sterke nok uttrykk til å karakterisere mannen og hans opptreden. Og formannen i plateverkstedet går så langt i sin tjenesteiver at han truer arbeiderne med Grini.

Stem tonen og tempoet ned, mine herrer, ellers kan det gå galt!

Ved Oslo Østbanestasjon er det endel funksjonærer som er altfor ivrige i tysk tjeneste. Det gjelder noen skiftekonduktører og formenn.

De har overtatt de arresterte jernbanefolks stilling, jager på arbeiderne og henger over dem hele dagen.

Hvis det ikke øyeblikkelig blir slutt på dette forhold, vil vedkommendes navner bli offentliggjort her i bladet.

Ta dette som en siste advarsel.

VANN I ØRKENEN — POTETER I NORGE

Det fortelles fra pålitelig hold at bøndene idag helst selger sine poteter på «svartebørsen» til priser som ligger 100 % eller mere over maksimalpris. Det minner oss om en historie fra en annen krig, hvor det fortelles at under et felttog i ørkenen hadde en enkelt tropp satt seg i besittelse av den eneste tilgjengelige oase, og til tross for at soldatene holdt på å tørste ihjel, nektet de å utlevere vann før soldatene hadde gitt fra seg alle sine penger og verdigjenstander. Det fortelles intet om nasjonaliteten til disse høkere, men det skulle ikke forundre oss om de ved nærmere granskning ville vise seg å være visse norske bønder.

Nr. 14

FRIHETEN

1944

DESEMBER

DE FAGORGANISERTES KAMPORGAN

NÅ ER DET ALVOR

Krigen er igjen kommet til Norge. Befrielsen av landet er begynt. Den første norske lovlige ordfører er gjeninnsatt i sitt embede, og folkesenderen «Norges Frihet» er trådt i virksomhet i Kirkenes. De første norske soldater er allerede på norsk jord for, sammen med de allierte, å jage de nazistiske undertrykkere og bødler ut av landet. På alle vis må heimefronten innstille seg på den nye situasjon og de følger dette bringer med seg. På alle vis må vi være med å undergrave fiendens posisjoner, forberede hans nederlag og lette våre allierte i deres kamp for landets frigjøring.

Heimefronten har her en rekke oppgaver, og alle landets krefter må samlet settes inn for å løse disse.

En av de oppgavene som har størst betydning er å sette ut av spillet den krigsindustri her i landet som arbeider for fienden og som direkte og indirekte er med å forlenge krigen og nøden for det norske folket. Etter hvert har Tyskland mistet storparten av den krigsindustri som arbeidet for dem i de andre okkuperte land. Og den tyske krigsindustri legges systematisk i ruiner. Det er derfor av den største viktighet å sette ut av funksjon de virksomheter her i landet som fremdeles arbeider på spreng i fiendens tjeneste.

Arbeidere, funksjonærer og bedriftsherrer må alle gjøre sitt til for å lamme krigsproduksjonen på avgjørende vis. «Friheten» har til stadighet advarsler til bedrifter og folk som setter alle hensyn til land og folk til side for sine egne interesser. De krigsindustriherrer og deres betalte lakeier, alle de hyener som beriker seg på folkets nød og ulykke, de som spekulerer i krigens varighet og går fiendens ærinder, må nå gis en alvorlig og inntrengende siste advarsel.

Krigsforlengerne og nazistenes agenter er skadedyr og folkets fiender. De og deres virksomhet må uskadeliggjøres.

Det kan ikke lenger gis pardon. Nå er det alvor!

Forleden gikk alle arbeidere i Esbjerg til 24 timers streik. Sabotasjehandlingene mot de Jydske jernbaner fortsetter, og på en måned har det vært over 100 større og utallige mindre brudd på jernbanen, som har forsinket de tyske transporter vesentlig.

* * *

Jernbanefolkene i flere av de nordligste distrikter er internert i tyske militærleire. De skal passe sitt arbeid om dagen, men er under bevoktning om natten. Forøvrig utdannert tyskerne eget jernbanepersonale til de norske jernbaner, men dette kan bare skje i sterkt begrenset utstrekning.

tid å få organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få snudd,

Noen tagig nyutneise på det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

N

ak talt
rmene.
uppen
er det
t. Det
ttelse.
s med
skulle
laglige
hadde
å be-
artede

nytter
Det er

hvert
arbei-
er om-
tet og
kamp
sies å
gelsen.
dsorga-
betyd-
t skall.
isolert.
egelse,
dristig-
s tillit.
r hvgd
lassen.
gste og
det er
arbei-
ges fri-
n rolle
gen og
om det
alle ha

«DE VAR VERRE ENN UDYR»

En tvangsevakuert finnmarking har gitt oss noen opplysninger om den tyske framferden i Nord-Norge. — Da de russiske styrkene rykket fram mot norskegrensa ble tyskerne og quislingene helt desperate. Quislingene hadde forresten alt i sommer sendt familie og eiendeler sørover. Nazistene sier at vi rømmer for russerne. Nei, de skal ha takk. Hver mann gjorde hva han kunne for å bli til befrierne kom.

I et opprop fra Lippestad i Hammerfest het det f. eks.:

Forsyninger sørfra kan ikke lenger påregnes. Rekvirering av storfe og småfe er allerede påbegynt. Det er dessuten gitt meddelelse fra de tyske myndigheter om at hverken livsviktige anlegg som lysverk, vannverk osv., eller hus som er av slik beskaffenhet at de kan gi etterfølgende besetnings-tropper ly for vinteren vil bli stående igjen. Da vi således må regne med total ødeleggelse vil det bety sult og død å bli igjen.

Og ellers viser et telegram fra Jonas Lie til Whist best situasjonen:

Gjør forestilling hos ministerpresidenten at han straks må gjøre henvendelse til høyeste tyske myndighet

DEN ILLEGALE FAGFORENINGSKONTINGENTEN

Ingen del av folket er under krigen pålagt slike byrder som arbeiderne. Den illegale kamp de fagorganiserte arbeidere fører krever, foruten mange andre savn og lidelser, også store økonomiske offer av de altfor lavt lønnete arbeidere og funksjonærer. Av sine knappe lønninger gir de dog med glede sin tribut til den kamp som føres mot nazister og undertrykkere. Fagforeningskontingenten som i stadig større utstrekning unndras de komiske

å protestere mot den framgangsmåte som tyskerne bruker i Nord-Norge. De rekvirerer alt transportmateriell like inntil robåter og går ellers fram på en slik måte at noe liknende neppe har forekommet før.

Til Dem herr minister vil jeg rette en inntrengende henstilling om at De stopper utdelingen av rasjoneringskort for neste periode til befolkningen i Troms og Finnmark de de bestemt nekter å etterkomme ordren om evakuering.

Om tyskerne forteller vår hjemmelsmann at det var bare SS-tropper de stolte på for ødeleggelsene, og de var verre enn udyr. For de fleste ga det seg ingen mulighet til å bli igjen uten mat og hus i polarkulden. Vi var derfor svært glad da vi fikk høre at vi kunne reise med de svenske jernbanene, for barn, syke og gamle er det ingen spøk å fryse mange døgn i skrøpelige båter. Da tyskerne nektet å godta betingelsen at vi sjøl skulle få bestemme om vi ville bli i Sverige, ble forbitrelsen mot tyskerne større enn noen gang før. Dere kan være forvissert om — slutter han — at vi nordlendinger skal vitne mot nazistene hvor vi bare har leilighet til det.

fagforbundsledere, går nå til illegalt faglig arbeid. De organiserte arbeidere er sjølsagt interessert i hvordan disse penger forvaltes og anvendes. Men de er heller ikke uvitende om at noe offentlig regnskap for disponeringen av de forskjellige beløp i disse tider ikke kan legges fram. Det må nødvendigvis bli et tillitsforhold. Og det er det gledeligvis også. Naturligvis føres det betryggende regnskap og

Forts. s. 4.

DÅRLIGE NORDMENN

Disponentene og overingeniøren ved et større mekanisk verksted i Aker regnet fra først av med nazi-seier og innrettet seg deretter. Under hele krigen har de gått fiendens erinder for å tjene mest mulig på krigen.

Det er også bevislig at bedriften har tjent store penger, og disse har de da vesentlig anvendt til innkjøp og utbedring av bedriften og økning av familiekapitalen.

Men overfor arbeiderne ved bedriften inntar disse herrer en annen holdning. De tåler ikke fravær, og oppsigelser av den grunn har forekommet. Akkordforholdene er meget slette, og arbeiderne har gang på gang klaget for å få sunne akkordforhold, men til ingen nytte. Det kan også pekes på andre irritasjonsmomenter som må forsøkes unngått.

Det hjelper ikke at bedriften tror å demonstrere sitt norske sinnelag ved å kjøpe inn en del matvarer til arbeiderne. Matvarer som de forresten tar full utsalgspris for. Det er vel og bra å skaffe mat i disse tider, men en må også vise større forståelse overfor de vanskelige økonomiske forhold arbeiderne lever under idag, og først og sist en sterkere kampvilje mot fienden.

Advokat Alf Borgen har i 3 av sine leiegårder forhøyet husleien med 10%. Leieboerne skal hermed betale utvendig oppussing av gårdene; i sannhet en ekte patriot, i disse tider, som det bør tas skarp avstand fra.

Det er fremdeles folk som vil kalles gode nordmenn som på forskjellig vis går fiendens erender. Ved en av forstadsbanene opptreer en del kontrollører i samband med direktøren på en slik måte at det bør påtales. I sine bestrebelse for å holde driften

igang med utilstrekkelig mannskap, bruker disse herrer midler som ikke kan forsvares av noen nordmann. På alle måter forsøker de å undergrave de rettigheter betjeningen har oppnådd, til og med åpent tariffbrudd forsvares. Betjeningen drives til det ytterste og overtidsarbeide forlanges til stadighet. Noen har måttet slutte på grunn av de uholdbare arbeidsforhold, og andre har fått avskjed fordi de har gjort krav på sine rettigheter. Herved rettes en advarsel til kontrollørene. La direktøren være alene om disse overgrepene.

Ved Oslo Renholdsverk er det en mann som tross parolen om boikott av offentlige stillinger, har søkt og fått stillingen som materialforvalter. I sin takknemlighet overfor NS har han foretatt seg enkelte ting som må regnes som tjenester for fienden. Og det på tross av at han er blitt gjort merksam på forholdet.

Enkelte andre ved administrasjonen ved Oslo Renholdsverk samt en del formenn og oppsynsmenn som tidligere har vært nevnt i den fri presse, får nå en siste advarsel. Navn og adresse vil bli offentliggjort hvis de ikke forbedrer seg.

Enhver innsats vil bli husket, intet frafall bli glemt!

Ved Bøn tunelanlegg er det en opsynsmann (vi skal i første omgang ikke offentliggjøre hans navn) som opptreer som den rene slavedriver. Han har fått stillingen fordi han har vært flink til å smiske overfor sine overordnede og sladre på sine arbeidskamerater.

I framtidens Norge har vi ikke bruk for slike karer som ikke forstår tidens alvor. Vi advarer ham, i neste omgang kommer navnet.

Vi advarer formann Reidar Nilsen, Nonnegata 4, Oslo. Han er en av de

tid å få organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få snudd,

Noen faglig nydannelse på det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

KORRESPONDANSER TIL «FRIHETEN»

«Friheten» er de fagorganiserte arbeideres kampforgan. Dets hovedoppgave er å bryte den nazistiske kneblingen av norsk presse og gi et aktivt bidrag, på forskjellig vis, til landets og folkets frigjøring fra okkupanter og nazister.

Gjennom «Friheten» kan norske arbeidere fremdeles la sin stemme høre. Her kan de gi uttrykk for sine meninger og krav, tross nazistisk ensretting og terror.

Mann og kvinne, på arbeidsplassen, verksted, kontor og butikk, bonde og fisker o.s.v. må medvirke aktivt og på bred front med å skape bladet. Det «Friheten» ønsker er konkrete og nøyaktige opplysninger av almen interesse om f. eks.:

1. Tyskernes og nazimyndighetenes overgrep.

arbeidsledere som ikke skyr noe middel for å framtvinge arbeide. Arbeiderne i hans avdeling blir i tur og orden foreholdt at det blir sparken hvis de retter ryggen. Når tysk reparasjonsarbeide kommer går han fullstendig fra konseptene og går i alt fullstendig tyskernes erend.

Han må selv være oppmerksom på følgene og forstå alvoret i å hjelpe landets fiender.

På tross av tidligere advarsler i avisen blir arbeiderne ved byens største kirkegård oppsagt. Grunnen blir oppgitt at budgettet ikke holder. Det gjelder 8 mannlige og alle kvinnelige arbeidere enda det er flere som er forsørgere og har ansienitet. Disse er da henvist til arbeidskontoret, hvor det bare ventes tysk arbeid.

Fra Asker kommer det klage over kommuneingeniøren der. Han opptrer

2. Bedrifteierers eller andre foresattes unesjonale holdning, ved å presse opp arbeidstempoet, bestikkliser o.s.v. o.s.v.
3. Den nazifiserte fagorganisasjons innflytelse, metoder o.s.v.
4. Sabotasje av enhver art, også om sabotasjen av fagforeningskont.
5. Skildringer av nøden og lidelsene, matsituasjonen, arbeidsulykker som følge av underernæring etå.
6. Kampen slik den foregår i alle former og avskygninger.
7. Angivere og stripete. (Absolutt pålitelige opplysninger.)

Har dere noe på hjertet så gi melding. Enten selv eller gjennom den illegale tillitsmann. «Friheten» vil da fremme saken så langt dets beskjedne spalteplass tillater det.

som slavedriver overfor kommunens arbeidere, og når ikke arbeidstempoet er høyt nok for ham, truer han arbeiderne med å bli sendt til Nord-Norge. Stem tonen en smule ned hr. ingeniør, det er alvorlige tider.

Den illegale forts. fra s. 2. kontroll. De illegale tillitsmenn er seg sitt ansvar bevisst både overfor de fagorganiserte arbeidere og hele folket. Og de slår fast, at den illegale fagforeningskontingenten i sin helhet går til de formål som er i samsvar med de fagorganiserte arbeideres innsats i Norges frigjøringskamp.

MOSKVAHJELPEN til Kirkenes er i full gang. Den røde hær samarbeider med Røde kors for å skaffe den gjenstående norske befolkning midlertidig bosted, mat og medisin.

NORGES FRIGJØRING OG ARBEIDERKLASSEN

Det er med nasjonene som med arbeiderklassen. Deres frigjøring må være deres eget verk. Ingen må regne med at andre — nasjoner eller klasser — skal kjempe og lide for deres skyld. Det er en alminnelig regel. En nasjon som f. eks. den norske kan ikke vente at andre nasjoner skal kjempe for den og vinne frihet og selvstendighet for den. Det er utopi.

Det er en viss mindre del av heimefronten som er interessert i en mest mulig passiv befolkning og som derfor i tide og utide har preket passivitetens evangelium. De er selv aktive nok. Og ennå mer aktive ser de ut til å bli når tyskerne blir jaget ut av landet ved andres hjelp, og etterkrigspolitikken blir aktuell.

Stikk i strid med virkelig folkestyre og demokrati foreslår man å bytte det ene mindretallsdiktaturet med et annet. Denne gang skal det lures inn i en ny forkledning, som et nytt «administrasjonsråd»!

Reaksjonens og nynazismens brutale ansikt kan dog ikke skjules av det ytterst tynne demokratiske slør. Disse kretser skal ikke villedes hverken det norske folk eller arbeiderklassen. Folket er nemlig ikke på noen måte tjent med å innta en passiv rolle i landets frigjøringskamp, og når det gjelder etterkrigsproblemen vil også folket selv bestemme. De vil ikke ha mer formynderskap.

En ting må man ha klart på det rene. Den nasjon som ikke vil eller kan yte et virkelig effektivt bidrag i kampen for sin frigjøring, kan ikke vinne noen seier og derfor naturligvis heller ikke bli fri. Hvis man i en slik skjebnekamp som den vi nå gjennomlever, står som passive tilskuere og overlater kampen, lidelsene og ofrene til andre, da har man også ved denne sin holdning overlatt til disse andre å bestemme over seierens frukter.

Den organiserte arbeiderklasse har ved sin kamp og sine ofre ytet sin overordentlig store innsats i Norges frigjøringskamp. Og i den kommende sluttkamp vil den også, både på grunn av sin størrelse og sin stilling i hele samfunnshusholdningen, bli en av de mest avgjørende faktorer. Men denne kraft i folket kan bare komme til full utfoldelse hvis den har en ledelse som har dens fulle tillit. Dette kan bare skje ved at arbeiderne får den andel i ledelsen som de i følge sin innsats og størrelse har den mest soleklare rett til.

Arbeiderklassen må sammen med det store flertall av det norske folk stå samlet i kampen for landets frihet og selvstendighet og et virkelig demokrati. Samlet må den også slå tilbake alle anslag fra folkets fiender når fredens og framtidens Norge skal dannes.

tid å få organisert de fagorganiserte i illegale grupper og at resultatene lot vente på seg.

Imidlertid har det ved dyktig, energisk og utholdende arbeid lyktes å få suadd,

Noen tagtig nygannelse på det nåværende tidspunkt er ikke heldig. Det kan føre til splittelse og indre strid, og det må unngås. Slike forslag må, hvor gode og velmente de enn er, vente til et mer

Gi fagforeningskontingenten som minimum til illegalt arbeid!

N

sk talt
mene.
ampen
er det
t. Det
ttelse.
s med
skulle
faglige
hadde
å be-
artede

nytter
Det er

hvert
arbei-
er om-
tet og
kamp
sies å
gelsen.
dsorga-
betyd-
t skall.
isolert.
regel-
dristig-
s tillit.
r hvgd
lassen.
gste og
det er
arbei-
ges fri-
n rolle
gen og
om det
ulle ha